

Митрополит Іларіон очолив престольне свято академічного храму Загальноцерковної аспірантури

11 вересня 2021 року, коли Церква згадує Усікновення глави Пророка, Предтечі і Хрестителя Господнього Іоанна, голова Відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського Патріархату, ректор Загальноцерковної аспірантури та докторантури імені святих рівноапостольних Кирила і Мефодія митрополит Волоколамський Іларіон звершив Божественну літургію в академічному храмі Загальноцерковної аспірантури та докторантури - Іоанно-Предтеченській церкві під Бором на Чернігівському Патріаршому подвір'ї.

Архіпастирю співслужили представник Патріарха Московського і всієї Русі при Антіохійському Патріаршому престолі, головний науковий співробітник Загальноцерковної аспірантури і

докторантури ігумен Арсеній (Соколов), проректор ОЦАД з навчальної роботи ієромонах Павло (Черкасов), помічник ректора ОЦАД ієромонах Іоанн (Копейкін), клірики подвір'я.

На сугубій ектенії прозвучали молитовні прохання про позбавлення від коронавірусної інфекції.

Далі митрополит Іларіон підніс молитву, що читається під час поширення згубної пошесті.

Після закінчення богослужіння, звернувшись до віруючих зі словом проповіді, архіпастир сказав:

«В ім'я Отця і Сина і Святого Духа!

Ми згадуємо сьогодні Усікновення глави святого Пророка, Предтечі і Хрестителя Господнього Іоанна і звершуємо престольне свято нашого храму.

Здавалося б, одна з найжахливіших подій, описаних в Святому Письмі Нового Завіту, а ми робимо свято. Людині відрубили голову, а ми в червоних ризах зібралися і святкуємо, немов на Великдень. У житті і сприйнятті Церкви все відбувається інакше, ніж у житті і сприйнятті звичайних людей, і те, що звичайній людині може здаватися трагічним інцидентом, в Церкві може сприйматися зовсім інакше.

Не випадково з самого раннього періоду буття Церкви особливе шанування в ній мали мученики - люди, які життя своє закінчили, за людськими мірками, трагічно, чие життя обірвалося передчасно. Багато мучеників пішли з цього життя зовсім юними, здавалося б, не реалізувавши свій земний людський потенціал. Але вони удостоїлися мученицького вінця, звершивши подвиг сповідання Христа Спасителя, за який їх прославляє Свята Церква.

Святий Пророк, Предтеча і Хреститель Господній Іоанн був останнім з пророків і першим з мучеників. Він стоїть на порозі Нового Завіту, сповіщаючи людям про те, що «йде за мною Сильніший мене, що Йому я недостойний, нахилившись, розв'язати ремінця від Його взуття Його; я хрестив вас водою, а Він хреститиме вас Духом Святим» (Мк. 1. 7-8). Іоанн Предтеча вказує на майбутнього Спасителя і каже: «Ось Агнець Божий, що на Себе гріх світу» (Ін. 1. 29). Він першим розпізнає в Ісусі Христі не просту людину, не просто пророка, а Того, Кого Бог обіцяв ізраїльському народу - Месію Христа, Спасителя світу, Який на Себе бере гріх усього світу. Того, Хто прийшов для того, щоб визволити людський рід від гріха і смерті.

Святий Іоанн Предтеча, немов би передуючи Господу Ісусу Христу не тільки тут, на землі, а й у вічності, вмирає раніше Нього для того, щоб приготувати для нього шлях не тільки тут, але і там. Як вірує Церква, після того, як Іоанн був убитий беззаконним тетрархом Іродом (про що ми сьогодні чули в читанні з Євангелія від Марка), його душа зійшла в пекельні безодні, щоб і там приготувати шлях Спасителю, прямими зробити стежки Йому, щоб і там сповістити про те, що гряде Агнець Божий, що на Себе гріх світу.

І коли Господь Ісус Христос помер на Хресті, тоді, як ми віруємо, Його душа зійшла в пекло не для того, щоб там залишитися, але для того, щоб і пекельні безодні наповнилися Божественною присутністю, для того, щоб відкрити шлях до воскресіння з мертвих і до вічного життя всім тим, які очікували Спасителя в цих темних пекельних глибинах. І, звичайно, разом з ними був виведений звідти і святий Пророк, Предтеча і Хреститель Господній Іоанн, якого ми сьогодні вшановуємо і прославляємо як пророка, який вказав і продовжує вказувати людям шлях до Христа Спасителя».

Звертаючись до представників професорсько-викладацької корпорації Загальноцерковної аспірантури і докторантури і учнів, ректор цього навчального закладу зазначив:

«Ми звершуємо престольне свято, одночасно відзначаючи початок навчального року в Загальноцерковній аспірантурі та докторантурі. Нинішній рік починається в непростих умовах, тому що, на жаль, триває пандемія коронавірусу. Немає можливості в повній мірі забезпечити очне навчання для всіх студентів, але, принаймні, після цілого року, коли ми займалися заочно, сьогодні ми маємо можливість бачити один одного в обличчя, нехай і в масках. Ми маємо можливість

розпочати навчальний рік в очному режимі з надією на те, що при строгому дотриманні і викладачами, і начальством, і учнями необхідних протиепідемічних заходів, зуміємо уникнути заражень, поширення коронавірусу і зможемо продовжити навчання в нормальних умовах.

Початок нинішнього навчального року ознаменувався тим, що ми відкрили новий гуртожиток для студентів - це значуща подія в житті нашого навчального закладу. Вона знаменує собою, по суті, завершення ремонтних і реставраційних робіт, які ми проводили протягом багатьох років. Також завершено роботи в колишній будівлі просфорні (а за деякими відомостями, це була не просфорня, а стайня); тепер там буде наш книжковий магазин. Таким чином, ми повністю готові до того, щоб забезпечити навчальний процес на якісному рівні.

Єдине, що всім нам необхідно, - строго дотримуватися тих заходів, які сьогодні пропонуються, щоб уникнути поширення інфекції, захистити своє життя і життя оточуючих нас людей».

Для гуртожитку Загальноцерковної аспірантури митрополит Волоколамський Іларіон передав картину, яку отримав в дар під час відвідування в нинішньому році Нижньогородської митрополії. На полотні зображений преподобний Серафим під час бесіди з Миколою Мотовиловим про мету християнського життя. «Нехай ця картина нагадує нашим учням про мету християнського життя і про мету навчання, - підкреслив архіпастир. - Як казав преподобний Серафим Саровський, мета християнського життя - в стягання Святого Духа Божого. А мета навчання (це я вже від себе кажу) полягає в тому, щоб не тільки придбати якусь суму знань, але також поставити їх на службу Церкви, щоб знання послужили для спасіння».

Того ж дня під час урочистого заходу в актовому залі Загальноцерковної аспірантури і докторантури митрополит Іларіон привітав студентів з початком нового навчального року.

«Наш навчальний заклад було створено в тому вигляді, в якому він зараз існує, з ініціативи Святішого Патріарха Московського і всієї Кирила на першому ж засіданні Священного Синоду після того, як він був обраний Патріархом, - нагадав ректор ЗЦАД. - У Загальноцерковної

аспірантури була своя передісторія. У 80-і, 90-і і 2000-і роки при Відділі зовнішніх церковних зв'язків існувала аспірантура Московської духовної академії, де навчалася невелика кількість студентів - головним чином, тих, хто готував себе до міжнародної зовнішньої церковної діяльності. Святіший Патріарх Кирил (тоді митрополит Смоленський і Калінінградський, голова ВЗЦЗ) брав особисту участь в роботі цієї аспірантури. Він стежив за успіхами студентів, приймав дипломні роботи. І я був в числі тих, хто закінчив цю аспірантуру, а потім, будучи вже співробітником Відділу зовнішніх церковних зв'язків, мав про неї начальницьке піклування. У Святішого Патріарха була давня думка про те, щоб виділити аспірантуру в окремий навчальний заклад, і ця ідея здійснилася після того, як він зійшов на Патріарший престол».

Як зазначив митрополит Волоколамський Іларіон, в ЗЦАД мають на меті, перш за все, навчити студентів православної вірі, православному Переданню у всьому його різноманітті. «Як і у всякому церковному навчальному закладі, ми намагаємося поєднувати два підходи: з одного боку, дати нашим учням знання, які відповідають сучасному науковому рівню знань в тій чи іншій області, з іншого боку, ми уважно стежимо за тим, щоб наше навчання не відривався від церковної реальності, щоб ті наші учні, які недостатньо воцерковлені, у міру навчання воцерковлялися і поглиблювали свої пізнання в різних областях теологічної науки», - констатував ректор Загальноцерковної аспірантури та докторантури.

Архіпастир нагадав, що теологія в останні роки отримала в Російській Федерації визнання на державному рівні в якості однієї з гуманітарних наук. «Непросто було домогтися цього визнання, тому що існувала дуже активна опозиція в науковому співтоваристві, особливо серед представників природничих наук, які говорили, що теологія - це ніяка не наука, як свого часу, років десять чи двадцять тому, говорили, що соціологія - це не наука, філософія - це не наука, - розповів митрополит Іларіон. - Але нам вдалося подолати цей опір. Ми домоглися визнання теологічної науки, і сьогодні можна отримати визнаний державою диплом з теології».

«У разі навчання в церковному навчальному закладі (а саме таким є Загальноцерковна аспірантура і докторантура), все в якомусь сенсі простіше, тому що нам не потрібно враховувати світський характер освіти, - продовжив ректор ОЦАД. - Нам не потрібно захищати теологічні істини в обгортку культурології або релігієзнавства, соціології або філософії - ми можемо тут пити з чистого джерела знання і долучатися до тієї двотисячолітньої традиції, яка сходить до Самого Господа Ісуса Христа і до Його апостолів. Ось чому я закликаю всіх вас до того, щоб ваше

навчання не було відірвано від вашого церковного життя, щоб процес навчання ви збудували для себе таким чином, щоб він допомагав вам глибше пізнавати ту віру, до якої ви долучилися, до якої належите».

Потім митрополит Іларіон вручив студентські квитки студентам Загальноцерковної аспірантури і докторантури імені святих Кирила і Мефодія.

Джерело: <https://mospat.ru/ua/news/88004/>